

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 13/2005 rd

Regeringens proposition om godkännande av överenskommelsen med Folkrepubliken Kina om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 september 2005 en proposition om godkännande av överenskommelsen med Folkrepubliken Kina om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen (RP 99/2005 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Jukka Nystén och handelsråd Kimmo Sinivuori, utrikesministeriet
- specialmedarbetare Pirkko Haavisto, Finlands Näringsliv
- verkställande direktör Tapani Kaskeala, Finpro
- ekonomisk expert Olli Koski, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner överenskommelsen om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar som Finland och Folkrepubliken Kina undertecknade den 15 november 2004 samt ett förslag till ikraftträdandelag. Genom överenskommelsen vill parterna garantera gynnsamma villkor för investeringar som görs i det ena avtalsslutande landet av den andra avtalsslutande partens medborgare och företag samt erkänna behovet av att skydda investeringarna.

Överenskommelsen träder i kraft 30 dagar efter den dag då de avtalsslutande parterna har meddelat varandra att de konstitutionella villkoren för ikraftträdandet har uppfyllts. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av vissa till området för lagstiftningen hörande bestämmelser i överenskommelsen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av republikens president samtidigt som överenskommelsen träder i kraft.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Kinas ekonomiska — och politiska — betydelse kommer att öka ytterligare, vilket innebär att både Europa och Finland ställs inför nya möjligheter och nya utmaningar. Det är viktigt att både EU och Finland ser över överenskommelserna om samarbete eftersom överenskommelserna kan medverka till att Kina integreras i det internationella systemet.

Kina är världens fjärde största ekonomi. Landet är den största exportören och importören av ett flertal konsumtionsvaror, industriprodukter och jordbruksvaror. Efter USA är Kina det land där flest direkta utländska investeringar görs. Efter att Kina inträdde i Världshandelsorganisationen (WTO) 2001 har takten ökat bland de utländska investeringarna. Utländska investerare attraheras av den snabba ekonomiska tillväxten, den billiga arbetskraften, den enorma hemmamarknaden och den relativt välfungerande infrastrukturen. De två senaste åren har investeringsströmmen till Kina uppgått till drygt 50 miljarder dollar om året. Värdet av de samlade beslutade investeringarna uppgår till knappa tusen miljarder dollar och värdet av de genomförda investeringarna till ungefär hälften av beloppet. I slutet av 2003 var en knapp halv miljon utländska företag etablerade i Kina.

På senare år har Kina genom sina statliga företag ökat sina investeringar i utlandet i betydande omfattning för att framför allt trygga sin framtida tillgång till nödvändiga råvaror.

De ekonomiska relationerna mellan Finland och Kina

Kina är Finlands största handelspartner i Asien. Efter USA är Kina den näststörsta handelspartnern i EU. På senare tid har Finlands handel med Kina uppnått en balans om man också räknar in exporten till Kina via Hong Kong. År 2003 upp-

gick Finlands handel med Kina till nästan 3,4 miljarder euro (inklusive införsel via Hong Kong) och uppvisade ett litet överskott. Att döma av tillgänglig statistik ökade handeln 2004 till hela 4 miljarder euro. Därmed går Finland förbi Sverige och är Kinas viktigaste handelspartner i Norden.

Bland Finlands viktigaste exportartiklar till Kina märks telekommunikation och elektronik, maskiner och anläggningar för industrin och produkter från pappersindustrin. År 2003 gick hälften av Finlands export av elektronik och komponenter till Kina. Kinas ökade behov av råvaror ger också utslag i vår export: i fjol fördubblades till exempel vår export av stål till Kina.

Finland importerar i första hand elektronik- och elektroprodukter, textilier, kläder, skinnvaror och pälskinn och en del andra metallprodukter.

Förutom exporten har också de direkta finska investeringarna i Kina ökat snabbt. Finska företag har omkring 200 företagsenheter i Kina, och de inbegriper egna företag, samföretag och representationskontor. Finska företag sysselsätter omkring 25 000 personer i Kina och värdet av investeringarna ligger för närvarande på omkring 4,5 miljarder euro, medan omsättningen är omkring 10 miljarder euro.

Den gällande överenskommelsen om skydd för investeringar är från 1986. Med den nya överenskommelsen om främjande av och skydd för investeringar vill Finland bättre ta tillvara det finska näringslivets möjligheter att operera i Kina. Syftet med överenskommelsen är att minska möjligheterna att finska investeringar behandlas godtyckligt och att göra investeringsmiljön i Kina mer förutsägbar. De kinesiska företagens investeringar utanför Kina ökar kontinuerligt. Genom en överenskommelse mellan Finland och Kina vill man öka Kinas intresse för att medverka i produktionen i Finland.

Finlands modell för överenskommelse

Enligt utskottet är det viktigt att man med hjälp av ekonomiskt samarbete också främjar den politiska dialogen med Kina för att främja de mänskliga rättigheterna. I ingressen till överenskommelsen saknas en hänvisning till respekten för och kraven på internationellt erkända arbetslivsrättigheter. De hänför sig till allmänt tillämpade åtgärder för hälsa, säkerhet och miljö. Utskottet beklagar bristen med tanke på de allvarliga kränkningarna av de mänskliga rättigheterna och miljöproblemen i Kina.

Överenskommelsen innehåller också en del andra betydande avsteg från mallen. Bland dem märks inskränkningar i principen om mest gynnad nation och nationell behandling, inskränkt definition på begreppet avkastning, begränsningar i upphovsrätten, markägande och valutaöverföringar och en del undantag i tvistlösning. Enligt uppgifter till utskottet ger den nya över-

enskommelsen trots avstegen ett bättre skydd för investeringar än den tidigare.

Med hänvisning till motiven i propositionen och annan utredning finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår utrikesutskottet

att riksdagen godkänner överenskommelsen om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar, som ingått den 15 november 2004 mellan Republiken Finlands regering och Folkrepubliken Kinas regering, och

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 16 december 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
vordf. Aulis Ranta-Muotio /cent
medl. Ulla Anttila /gröna
Eva Biaudet /sv
Antero Kekkonen /sd
Katri Komi /cent
Johannes Koskinen /sd
Suvi Lindén /saml

Petri Neittaanmäki /cent
Kalevi Olin /sd
Aila Paloniemi /cent
Maija Perho /saml
Jari Vilén /saml
Ben Zyskowitz /saml
ers. Simo Rundgren /cent
Esko-Juhani Tennilä /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Raili Lahnalampi.